

Cik aizsargāti ir īpaši aizsargājamie meža biotopi Latvijā?

Latvijas Dabas fonds
Viesturs Lārmanis
2009.01.16.

Īpaši aizsargājamie meža biotopi

– meža biotopi, kas uzskaitīti Biotopu direktīvas pielikumā un no Sugu un biotopu likuma izrietošos MK noteikumos

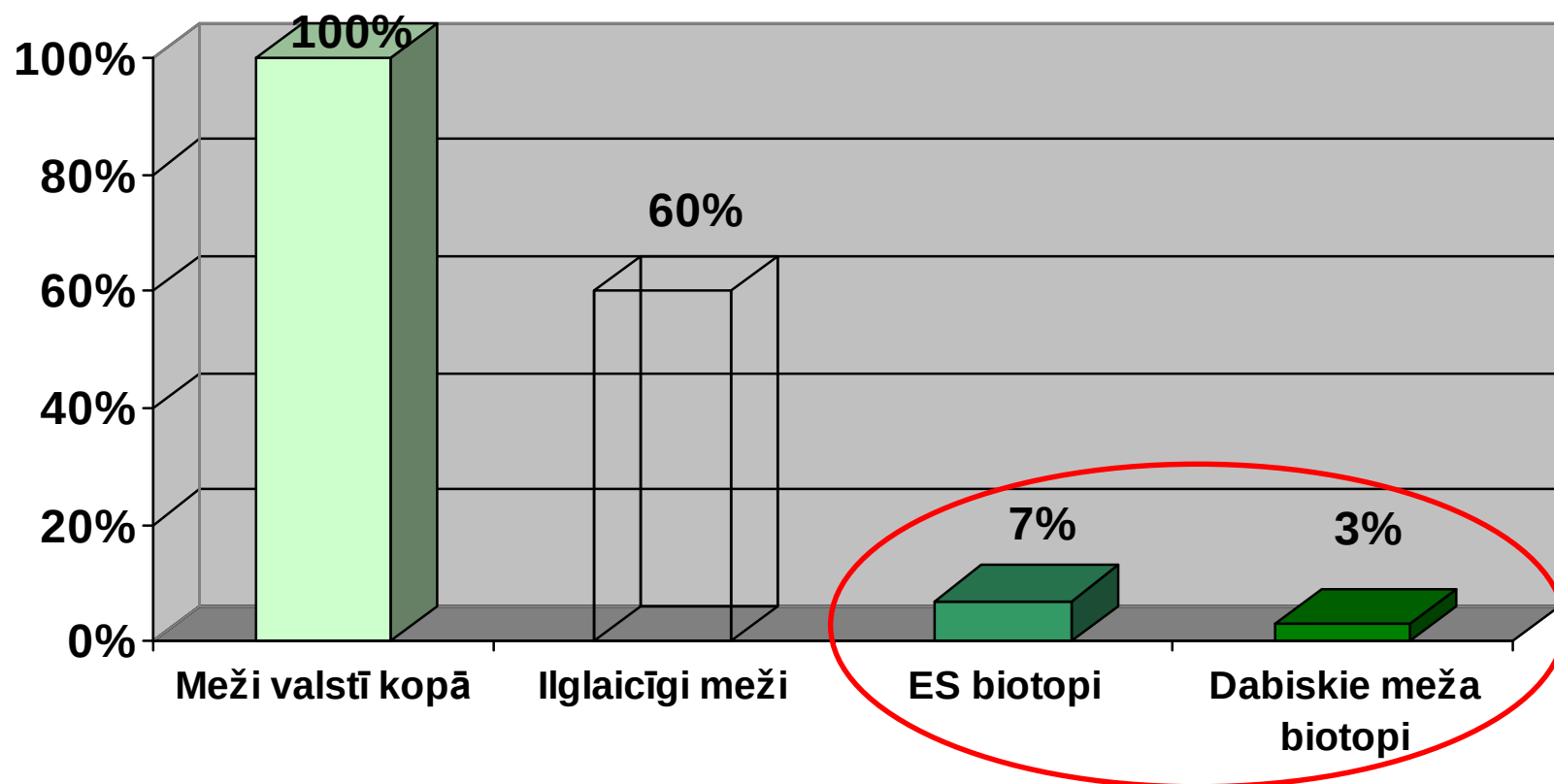
Biotopu aizsardzības statusu novērtējot, jāņem vērā:

1) Biotopu direktīvas 2.panta 1.punkts direktīvas mērķi attiecina uz valsts teritoriju kopumā, 2.panta 2.punkts nosaka, ka šī mērķa sasniegšanai jāsaqlabā vai jāatjauno biotopiem labvēlīgs aizsardzības statuss un savukārt tā definīcija paskaidro, ka tas par labvēlīgu tiek uzskatīts, ja nodrošināta biotopa aizņemto teritoriju stabilitāte vai paplašināšanās dabiskā areāla robežās (tātad arī ārpus Natura 2000 teritorijām)

2) Direktīva nosaka pienākumu sasniegt rezultātu, t.i., ne vien sagatavot atbilstošus likumus u.tml., bet panākt biotopu reālu aizsardzību dabā

3) Labvēlīgu aizsardzības statusu raksturo skaitliski dati, kas jāizvērtē salīdzinājumā ar sākotnējo stāvokli (Latvijai tas ir Direktīvu objektu skaitliskais stāvoklis 2004.gadā; attiecībā pret Sugu un biotopu likumu tas ir stāvoklis 2000.gadā)

Cik lielas platības aizņem īpaši aizsargājamie meža biotopi?

Oficiālais biotopu statuss (2001. – 2006.g.)

 <http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport/?group=Zm9yZXR0cw%3D%3D&country=LV®ion=>

EIONET

European Topic Centre on Biological Diversity

SERVICES

REPORTNET

TOOLS

TOPICS

You are here: [Eionet](#) » [Biodiversity](#) » [Article 17 Web Tool](#) » [habitatsreport](#)

Choose a group and then a country. Optionally, further refine your query by selecting one of the available biogeographical regions for that country.

NOTE: Texts in blue shows relevant information on mouse over and rows in italic shows data not taken into account when performing the assessments (marginal presence, etc.)

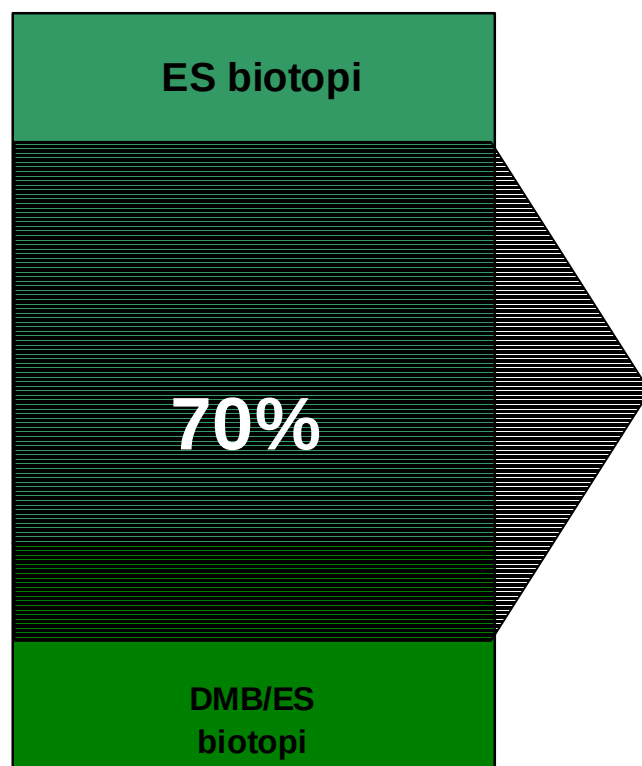
Group... Country... Bio-region... Filter

forests Latvia

Current selection: forests, Latvia, All biogeo zones.

ETC/BD treated member states' data											Texts in blue shows relevant information on mouse over									
Habitat		Bio	Range (km ²)				Area (km ²)				Struct. & funct.	Future prosp.	Overall asses.	Grided maps (km ²)				Quality		
			Surface	%XR	Trend	Ref.	Surface	%XA	Trend	Ref.				Range	%GR	Distrib.	%GD	Range	Coverage	
9010* - Western Taiga	map	BOR	64589	7.1	=	64589	225	0.8	=	250	FV	FV	FV	73900	8	73900	8.9	G (2006)	M (2006)	
9020* - Fennoscandian old broad-leaved deciduous forests	map	BOR	64589	21.2	=	64589	25	15.1	-	30	FV	XX	U1-	73900	19.5	73900	27.6	M (2006)	M (2006)	
9060 - Conif. forests on or connected to, glaciofluvial eskers	map	BOR	43518	7.3	=	43518	14	0.2	=	14	U1-	XX	U1-	49200	9.7	8000	2.1	M (2006)	M (2006)	
9080* - Fennoscandian deciduous swamp woods	map	BOR	64589	7.9	=	64589	225	12.8	=	850	FV	FV	FV	73900	8.8	73900	13.3	G (2006)	M (2006)	
9160 - Sub-Atlantic and medio-Europ. oak/oak-hornbeam forests	map	BOR	64589	31.9	=	64589	50	20.2	=	50	FV	FV	FV	73900	33.6	73900	48.7	M (2006)	M (2006)	
9180* - Tilio-Acerion forest of slopes, screes and ravines	map	BOR	64589	26.9	=	64589	65	56.4	-	65	FV	XX	U1-	73900	26.8	73900	48.5	M (2006)	M (2006)	
91D0* - Bog woodland	map	BOR	64589	7.2	=	64589	2000	12.1	=	2000	FV	FV	FV	73900	8.1	73900	11.7	M (2006)	M (2006)	
91E0* - Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> & <i>F. excelsior</i>	map	BOR	64589	9.3	=	64589	31	8	-	35	U1-	XX	U1-	73900	10.2	73900	18.3	M (2006)	M (2005)	
91F0 - Riparian mixed forest of <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i>...	map	BOR	64589	48.1	=	64589	8	40.8	=	10	FV	FV	FV	73900	48.5	73900	94	M (2006)	M (2006)	

Faktiskais biotopu statuss

Vismaz 70% ES biotopu un līdz 35% DMB, kas vienlaikus ir arī ES biotopi, šobrīd nav apzināti, nav uzkartēti – to nociršana vai nenociršana faktiski atstāta nejaušības ziņā

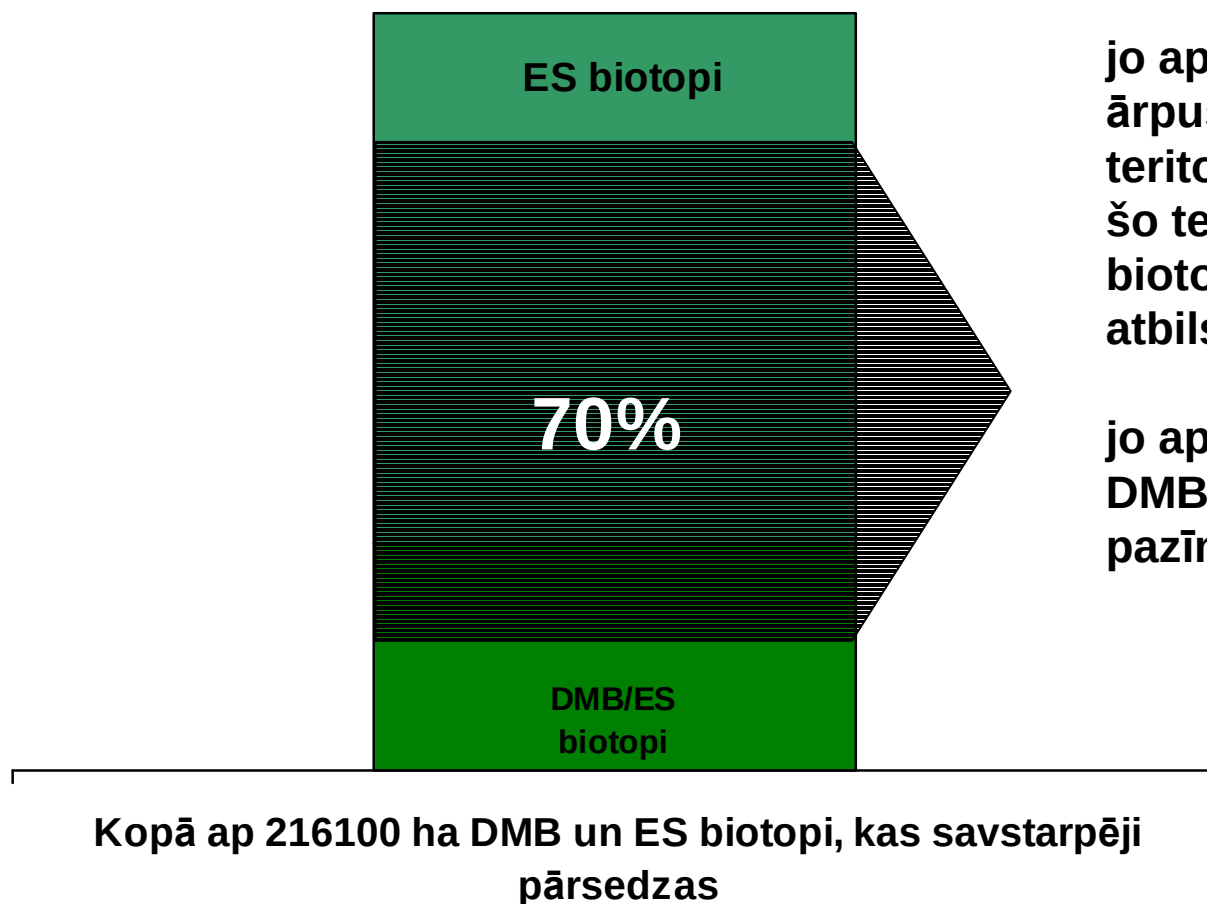
Kopā ap 216100 ha DMB un ES biotopi, kas savstarpēji pārsedzas

Faktiskais biotopu statuss – Vai varētu būt tā, ka grafiks rada pārspīlētu ainu, jo neapzinātie biotopi bieži pārsedzas ar aizsargātām vietām?

Diez vai,

jo ap 70% ES biotopu atrodas ārpus aizsargātam dabas teritorijām (Natura 2000) un arī šo teritoriju iekšpusē ne visu ES biotopu platību nosedz atbilstošs aizsardzības režīms,

jo ap 57% pat no zināmajiem* DMB ir bez aizsardzības pazīmes MVR

*lielāko daļu no zināmajiem DMB bez aizsardzības pazīmes aizsargā LVM pēc savas iniciatīvas

Oficiālais statuss – optimistiskāka aina nekā bija sākuma brīdī radusies dēļ atšķirīgām aprēķinu metodēm un aptuvenajiem izejas datiem – to viegli apšaubīt, jo nav vērtēta iespējamā ciršanas apjomu ietekme, par lielāko daļu biotopu vispār nav zināms, kur tieši tie dabā atrodas un regulāri tiek konstatēti biotopu iznīcināšanas gadījumi

<http://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport/?group=Zm9yZXN0cw%3D%3D&country=LV®ion=>

EIONET

European Topic Centre on Biological Diversity

SERVICES

REPORTNET

TOOLS

TOPICS

You are here: [Eionet](#)» [Biodiversity](#)» [Article 17 Web Tool](#)» [habitatsreport](#)

Choose a group and then a country. Optionally, further refine your query by selecting one of the available biogeographical regions for that country.

NOTE: Texts in blue shows relevant information on mouse over and rows in italic shows data not taken into account when performing the assessments (marginal presence, occu

Group...

Country...

Bio-region...

Filter

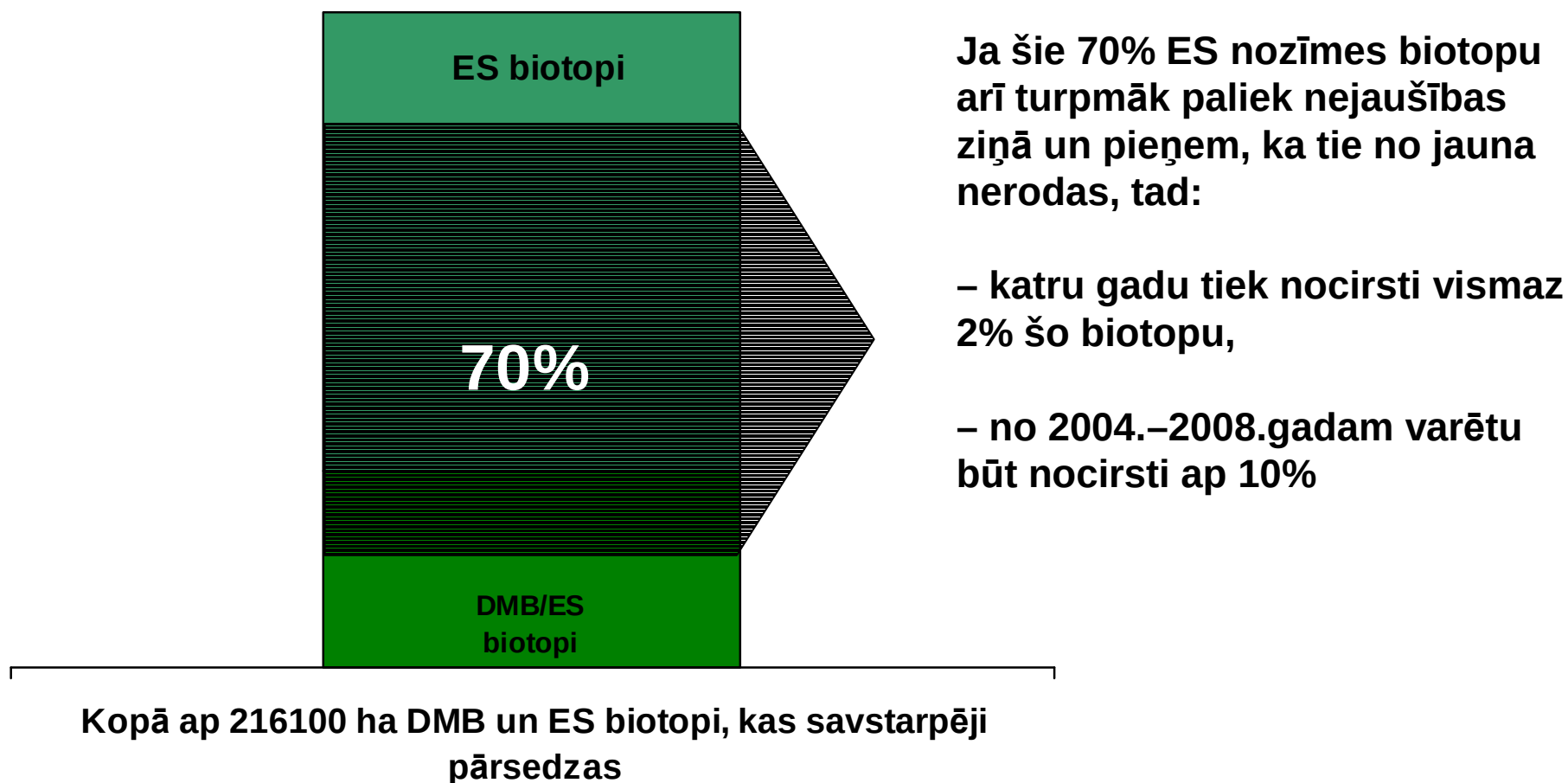
forests

Latvia

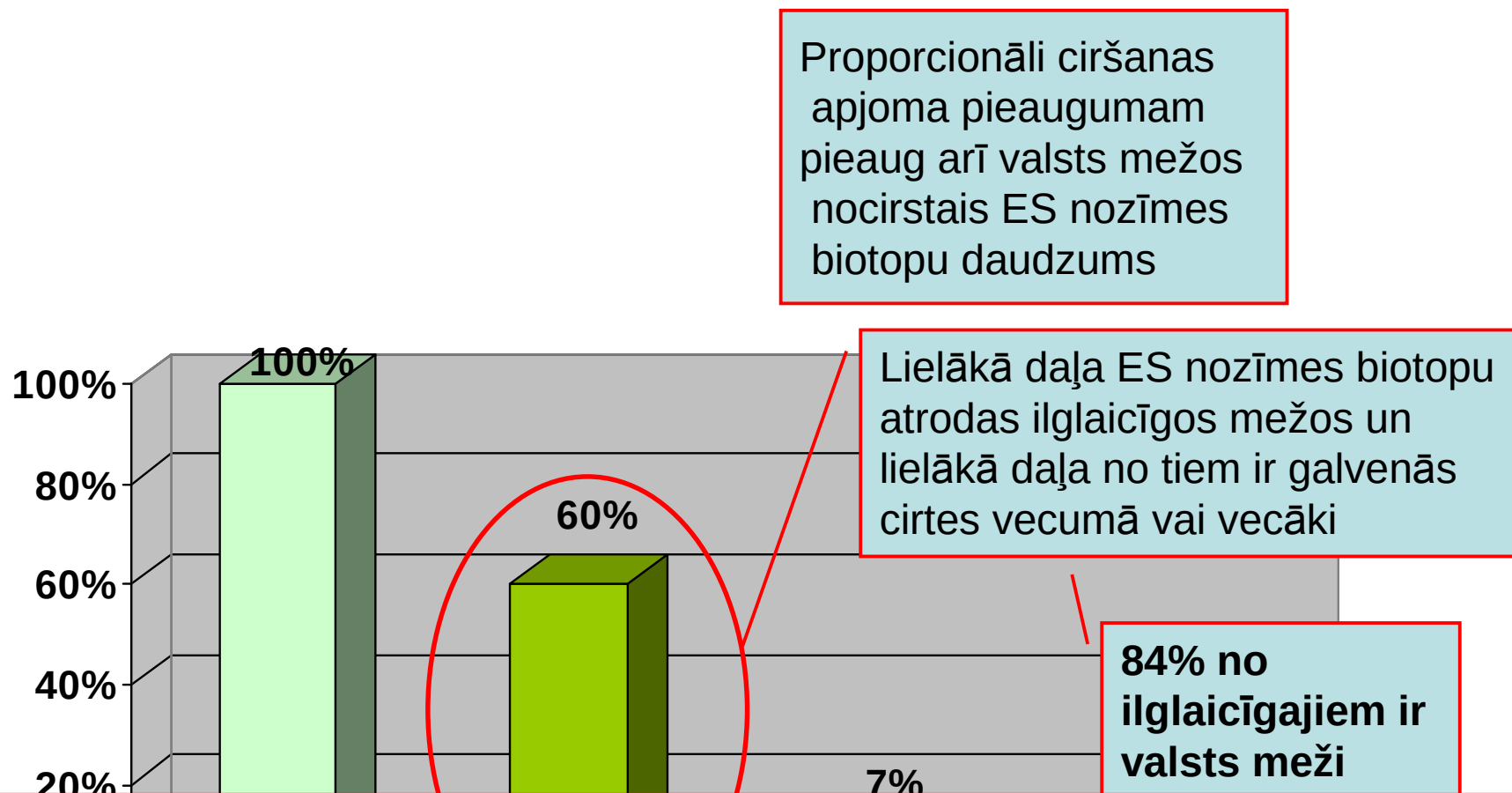
Current selection: forests, Latvia , All biogeo zones.

ETC/BD treated member states' data													Texts in blue shows relevant information on mouse over									
Habitat		Bio	Range (km ²)				Area (km ²)				Struct. & funct.	Future prosp.	Overall asses.	Gridded maps (km ²)				Quality				
			Surface	%XR	Trend	Ref.	Surface	%XA	Trend	Ref.				Range	%GR	Distrib.	%GD	Range	Coverage			
9010* - Western Taiga	map	BOR	64589	7.1	=	64589	225	0.8	=	250	FV	FV	FV	73900	8	73900	8.9	G (2006)	M (2006)			
9020* - Fennoscandian old broad-leaved deciduous forests	map	BOR	64589	21.2	=	64589	25	15.1	-	30	FV	XX	U1-	73900	19.5	73900	27.6	M (2006)	M (2006)			
9060 - Conif. forests on or connected to glaciofluvial eskers	map	BOR	43518	7.3	=	43518	14	0.2	=	14	U1-	XX	U1-	49200	9.7	8000	2.1	M (2006)	M (2006)			
9080* - Fennoscandian deciduous swamp woods	map	BOR	64589	7.9	=	64589	225	12.8	=	850	FV	FV	FV	73900	8.8	73900	13.3	G (2006)	M (2006)			
9160 - Sub-Atlantic and medio-Europ. oak/oak-hornbeam forests	map	BOR	64589	31.9	=	64589	50	20.2	=	50	FV	FV	FV	73900	33.6	73900	48.7	M (2006)	M (2006)			
9180* - Tilio-Acerion forest of slopes, screes and ravines	map	BOR	64589	26.9	=	64589	65	58.4	-	65	FV	XX	U1-	73900	26.8	73900	48.5	M (2006)	M (2006)			
91D0* - Bog woodland	map	BOR	64589	7.2	=	64589	2000	12.1	=	2000	FV	FV	FV	73900	8.1	73900	11.7	M (2006)	M (2006)			
91E0* - Alluvial forests with Alnus glutinosa & F. excelsior	map	BOR	64589	9.3	=	64589	31	0	-	35	U1-	XX	U1-	73900	10.2	73900	18.3	M (2006)	M (2005)			
91F0 - Riparian mixed forest of Quercus robur, Ulmus laevis.	map	BOR	64589	48.1	=	64589	8	40.8	=	10	FV	FV	FV	73900	48.5	73900	94	M (2006)	M (2006)			

Faktiskais biotopu statuss – Cik ātri tie izzūd?

Kas notiek ar biotopiem, ja īstenojas pieļautais palielinātais ciršanas apjoms valsts mežos?

Tas nozīmē, ka gandrīz proporcionāli ciršanas apjoma pieaugumam valsts mežos pieaug ar ES biotopu nociršanas gadījumu skaits valstī kopumā un nevar uzskatīt, ka tas kompensējas ar ciršanas samazināšanos pārējos mežos

Kādas problēmas rada biotopu platību samazināšanās?

- likuma un starptautisko saistību pārkāpums visticamākais, ka jau ir noticis, jo pašreizējie procesi un aplēses pierāda, ka maz ticams, ka biotopi joprojām ir 100% daudzumā pret sākotnējo – kas ir minimālā prasība saistību izpildē,**
- diezgan drīz, bet vēl drīzāk, ja īstenosies attiecībā pret neapzinātajiem biotopiem nekontrolēts ciršanas apjoma palielinājums, biotopu platību sarukums kļūs tik pamanāms, ka to nāksies arī oficiāli atzīt,**
- juridisku saistību pārkāpums parasti nozīmē sankcijas un prasību atjaunot izpostīto.**

Varbūt ir kādas izredzes pierādīt mūsu valsts īpaši unikālās ciešanas dēļ daudz lielākām aizsargājamo teritoriju platībām salīdzinājumā ar citām valstīm un dabūt atlaides, vai varbūt lētāk ir samaksāt soda naudu un nesargāt?

Var jau būt, bet jāatceras, ka:

- mūsu īpašajai situācijai varētu būt grūti noticēt, jo, piemēram, vidēji ES Natura 2000 teritorijas aizņem vairāk platības nekā tas ir mūsu valstī,**
- ES kopā ar mūsu valsti ir apņēmusies līdz 2010.gadam apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos vispār, t.i. īpaši aizsargājamo biotopu, kas aizņem ap 7% no mežiem, aizsardzība ir tikai daļa no tā kopuma, kas būtu jāpaveic,**
- diez vai no likuma pārkāpuma var tā vienkārši atpirkties samaksājot soda naudu – parasti kopā ar sankcijām tiek pieprasīta arī izpostītās vērtības atjaunošana – šīs abas lietas kopā noteikti izmaksā vairāk nekā esošu dabas vērtību saglabāšana.**

Ko vajadzētu darīt?

- 1) apzināt un aizsargāt visus DMB visā valstī, jo tie nosedz pašu vērtīgāko ES biotopu daļu un tie uztur arī vismaz 24 īpaši aizsargājamās sēņu, ķērpju, sūnu, kukaiņu un gliemežu sugas, kā arī tie ir dzīvotnes vairākām īpaši aizsargājamām meža putnu sugām,
- 2) visā valstī apzināt un nodrošināt kopplatību nesamazināšanos arī tiem ES biotopiem kas nepārsedzas ar DMB,
- 3) biotopu aizsardzība jāplāno balstoties uz ainavekoloģisko skatījumu un ņemot vērā biotopu iespējamo attīstību nākotnē, jo mērķis ir nevis savākt abstraktas platību summas, bet panākt arī to, ka šīs platības spēj uzturēt visas ekoloģiskās funkcijas, kas nepieciešamas, lai saglabātos visas biotopiem raksturīgās savvaļas sugas

Paldies par uzmanību!